

*Otrzymał
22-05-2020*

Sz. P.

Maciej Borkowski
Radny Rady Miasta Hajnówka

W odpowiedzi na interpelację z dnia 10 maja 2020 r., przekazaną przez Przewodniczącą Rady Miasta Hajnówka pismem nr BRM.0003.1.35.2020 z dnia 11 maja 2020 r. informuję co następuje.

1. **Czy Burmistrz miasta rozważa przekazanie obsługi kuchni w placówkach oświatowych firmom zewnętrznym?**
2. **Jeśli tak proszę podać uzasadnienie oraz przybliżony termin.**

Odp. na pkt 1 i 2

Rozważamy możliwość przekazania firmom zewnętrznym prowadzenia kuchni w placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Hajnówka. Nasza decyzja będzie uzależniona od wyników analizy ekonomicznej, którą planujemy przeprowadzić w najbliższym czasie. Przekazanie mogłoby nastąpić najwcześniej od września 2021 roku.

3. **Czy Burmistrz Miasta nakazuje Dyrektorom szkół na łącznie klas? Jeśli tak, proszę o informację czym jest podyktowana ta decyzja?**
4. **Jeśli był robiony audyt oświatowy proszę o kopię sprawozdania.**

Odp. na pkt 3 i 4

Po przeanalizowaniu przesłanych przez placówki projektów arkuszy organizacji szkół na rok szkolny 2020/2021 przekazano dyrektorom uwagi do organizacji roku szkolnego 2020/2021. Dyrektorzy, po ponownej analizie arkuszy, podjęli decyzję o wdrożeniu części z tych uwag. Jedną z nich, skierowaną do organizacji roku szkolnego 2021/2021 w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce, było wskazanie na możliwość połączenia dwóch obecnych klas IV (IVa -18 uczniów i IVb -10 uczniów) w jedną 28 osobową klasę.

Wszystkie uwagi były podyktowane koniecznością minimalizacji kosztów utrzymania placówek oświatowych, w związku z niedoszacowaniem subwencji oświatowej.

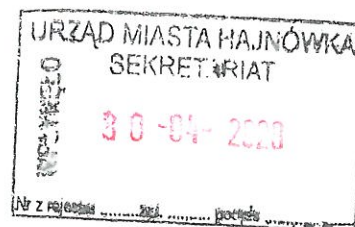
Gmina Miejska Hajnówka zleciła wykonanie audytu w szkołach podstawowych, dla których jest organem prowadzącym (kopia sprawozdania w załączeniu).

- 5. Jednocześnie wnoszę o przedstawienie w których szkołach nastąpi łączenie klas, jak liczne mają być to klasy, których roczników temat dotyczy. Proszę o udostępnienie kalkulacji finansowej ile planuje zaoszczędzić Miasto Hajnówka w skali roku szkolnego na podjętych działaniach tj. łączeniu klas.**

Łączenie klas dotyczy wyłącznie opisanych w pkt 2 obecnych klas IV w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce.

Po połączeniu tych dwóch klas koszt utrzymania Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce obniży się każdego roku o 78.600 zł (kwota została wyliczona przez szkołę), ogółem przez 4 lata (V, VI, VII i VIII klasa) o 314.400,00 zł (wg obecnych stawek).

BURMISTRZ
Jerzy Strak
Jerzy Strak

SPRAWOZDANIE Z AUDYTU OŚWIATY GMINY HAJNÓWKA

Aesco Group
Finanse | Audyty | Oszczędności

Termin audytu:	Marzec-kwiecień 2020
Główny audytor:	Konrad Buczek – audytor wewnętrzny

Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
WYKAZ DOKUMENTÓW.....	4
ARKUSZE ORGANIZACYJNE ROK SZKOLNY 2019/2020 ORAZ PROJEKTY ARKUSZY ORGANIZACYJNYCH NA ROK SZKOLNY 2020/2021.....	8
Placówki oświatowe.....	8
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Hajnówce.....	9
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce.....	10
Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce.....	11
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Hajnówce.....	12
Przeciętna wielkość oddziału.....	14
Wspomaganie procesu edukacyjnego.....	15
Podsumowanie.....	20
KADRA PEDAGOGICZNA I NIEPEDAGOGICZNA.....	21
Nauczyciele.....	21
Kadra niepedagogiczna.....	23
Uwarunkowania demograficzne.....	26
Podsumowanie.....	27
PODSTAWY PRAWNE ORGANIZACJI.....	28
Podsumowanie.....	29
ANALIZA FINANSOWA PONOSZONYCH WYDATKÓW OŚWIATOWYCH.....	30
Analiza racjonalności wydatków oświatowych.....	30
Wysokość średnich wynagrodzeń nauczycieli.....	33
Podsumowanie.....	33
ANALIZA PORÓWNAWCZA.....	34
REKOMENDACJE.....	35

WPROWADZENIE

Prezentowane opracowanie ma charakter diagnostyczny i obejmuje zestawienie wybranych aspektów organizacji jednostek oświatowych Gminy Hajnówka oraz analizę racjonalności wydatków ponoszonych w placówkach oświatowych po zmianie ustroju szkolnego. Celem opracowania jest przedstawienie możliwie pełnego obrazu realizacji gminnych zadań oświatowych w świetle danych statystycznych, a co za tym idzie dostarczenie Burmistrzowi miasta Hajnówka niezależnej informacji, racjonalnego zapewnienia i opinii na temat:

1. efektywności wykorzystania otrzymywanej przez Gminę części subwencji oświatowej;
2. wskazania możliwych do zastosowania optymalizacji w zakresie prowadzonej placówki oświatowej.

W odniesieniu do kluczowych zagadnień przyjęto do analizy bieżący rok szkolny 2019/2020 oraz projekty arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2020/2021. Analizy finansowej dokonano bazując na roku budżetowym 2019 i 2020. Wszelkie zawarte w opracowaniu sugestie i prognozy dostosowane są do przepisów prawa obowiązujących w dniu sporządzenia niniejszego opracowania.

Raport zawiera analizę organizacji czterech placówek oświatowych sporządzoną na podstawie: arkuszy organizacyjnych, regulaminów, zarządzeń, uchwał dotyczących funkcjonowania oświaty w Gminie Hajnówka oraz analizy ponoszonych wydatków.

WYKAZ DOKUMENTÓW

Materiały źródłowe przedstawione do analizy (próbna do 70% zebranego materiału)

1. Arkusz organizacyjny Szkoły Podstawowej nr 1 w Hajnówce na rok szkolny 2019/2020 wraz z aneksami;
2. Arkusz organizacyjny Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce na rok szkolny 2019/2020 wraz z aneksami;
3. Arkusz organizacyjny Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce na rok szkolny 2019/2020 wraz z aneksami;
4. Arkusz organizacyjny Szkoły Podstawowej nr 4 w Hajnówce na rok szkolny 2019/2020 wraz z aneksami;
5. Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021 Szkoły Podstawowej nr 1 w Hajnówce;
- 6.
6. Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021 Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
- 7.
7. Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021 Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce;
- 8.
8. Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021 Szkoły Podstawowej nr 4 w Hajnówce;
- 9.
9. UCHWAŁA NR XXV/144/09 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka;
10. UCHWAŁA NR XXVI/152/09 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/144/09 Rady Miasta Hajnówka z dnia 31 marca 2009

- r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka;
11. UCHWAŁA NR XXXVIII/239/09 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 14 września 2010 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/144/09 Rady Miasta Hajnówka z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka;
12. UCHWAŁA NR XVII/134/12 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/144/09 Rady Miasta Hajnówka z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka;
13. UCHWAŁA NR III/14/18 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/144/09 Rady Miasta Hajnówka z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka;
14. UCHWAŁA NR VII/56/19 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych, nauczycieli przedszkoli prowadzących zajęcia w grupach mieszanych oraz zasad udzielania i rozmiaru obniżek godzin zajęć nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Hajnówka;
15. UCHWAŁA NR XII/85/19 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli

- zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka w 2020 roku;
16. UCHWAŁA NR XIV/113/20 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XII/85/19 Rady Miasta Hajnówka z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka w 2020 roku;
17. Metryczka subwencji oświatowej 2019;
18. Wykaz szkół i placówek prowadzonych / dotowanych przez JST według SIO na dzień 30.09.2018 r.
19. Dodatkowa metryczka subwencji oświatowej 2019;
20. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym 2018/2019;
21. Wykaz etatów objętych subwencją wg stanu na dzień 30.09.2018 r.;
22. Wykaz etatów objętych subwencją wg stanu na dzień 30.09.2019 r.;
23. Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jst w 2019 r.;
24. Regulaminu wynagradzania dla pracowników niebędących nauczycielami zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
25. Regulamin przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
26. Regulamin przyznawania nagrody dyrektora ze specjalnego funduszu nagród dla pracowników administracyjnych i obsługi Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
27. Regulamin przyznawania nagrody dyrektora ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli w Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
28. Regulaminu wynagradzania dla pracowników niebędących nauczycielami zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Hajnówce;

29. Regulaminu wynagradzania pracowników Administracji i Obsługi Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce;
30. Statut Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce;
31. Statut Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce;
32. Statut Szkoły Podstawowej nr 4 w Hajnówce;
33. Listy płac pracowników pedagogicznych oraz administracji i obsługi za maj i październik 2019 r.;
34. Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2018 rok, uchwały i zarządzenia dotyczące zmian budżetu za 2018 rok;
35. Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2019 rok, uchwały i zarządzenia dotyczące zmian budżetu za 2018 rok;
36. Uchwała budżetowa na 2020 rok;
37. Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych:
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>;
38. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html?pdf=1>
(16.04.2020 r.);
39. Stan ludności dla województw na 31.12.2019 (materiał tabelaryczny niepublikowany z US W-w).

ARKUSZE ORGANIZACYJNE ROK SZKOLNY 2019/2020 ORAZ PROJEKTY ARKUSZY ORGANIZACYJNYCH NA ROK SZKOLNY 2020/2021

Placówki oświatowe

Gmina Hajnówka jest organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Hajnówce, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce, Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce oraz Szkoły Podstawowej nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Hajnówce. Zakres przedstawianego opracowania dotyczy tylko i wyłącznie ww. placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Hajnówka.

Na poniższej tabeli zaprezentowano liczbę uczniów oraz oddziałów w audytowanych placówkach Gminy Hajnówka w roku szkolnym 2019/2020 oraz projektowanym 2020/2021.

Oddziały i liczba dzieci w analizowanych jednostkach oświaty gminy Hajnówka w roku szkolnym 2019/2020 oraz projektowanym 2020/2021

Lp.	Placówka	Rok szkolny 2019/2020		Rok szkolny 2020/2021	
		Uczniowie	Oddziały	Uczniowie	Oddziały
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce	366	18	344	17
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce	490	24	436	23
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce	140	7	137	7
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce	536	24	527	24
5	Razem 1-4	1532	73	1 444	71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Aneksy nr 1 do arkuszy organizacyjnych ww. jednostek na rok szkolny 2019/2020 oraz projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021.

Z powyższego zestawienia wynika, że Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce w roku szkolnym 2019/2020 oraz zgodnie z projektem arkusza organizacyjnego na rok szkolny

2020/2021 jest największą placówką oświatową na terenie gminy Hajnówka, liczącą łącznie w roku szkolnym 2019/2020 536 uczniów, natomiast w projekcie arkusza na 2020/2021 planowanych jest 527 uczniów w 24 oddziałach. Najmniejszą natomiast placówką oświatową jest Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce ze 140 uczniami, w projekcie arkusza organizacyjnego na 2020/2021 planowanych jest 137 uczniów 7 oddziałach szkolnych.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Hajnówce

Arkusz organizacyjny 2019/2020

W arkuszu organizacyjnym Szkoły Podstawowej nr 1 w Hajnówce została podzielona religia katolicka i prawosławna, prawie w każdej klasie po 2 godziny. W ocenie audytora należy wykazać liczbę uczniów i łączyć na każdym poziomie wiekowym w grupy. Trudno uznać za zasadne np. w klasach I, V, VI przyznanie godzin religii od 8 do 12 tygodniowo dla dwóch lub trzech klas. Powyższe wymaga rozpisania przez Dyrektora jednostki liczby uczniów w poszczególnych klasach w podziale na poszczególne religie. Na przedmiocie Informatyka dokonano podziału na 2 do 3 grup w poszczególnych klasach. Wymóg podziału na grupy stosuje się w przypadku klas IV-VIII na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów. Przepuszczalnie sytuacja podyktowana jest liczbą stanowisk komputerowych w pracowni informatycznej. W przypadku mniejszej niż 24, należy przeanalizować możliwość zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem wyeliminowania podziału na grupy na ww. zajęciach. Docelowo pozwoli to na wygenerowanie oszczędności. Na uwagę audytora zwróciła również duża liczba godzin biblioteki – 60 tygodniowo oraz 75 godzin świetlicy tygodniowo. Łączna tygodniowa liczba przyznanych godzin według arkusza wynosi – 847,50.

Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021

W projekcie arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021, w ocenie audytora, jak już w obecnie obowiązującym arkuszu zauważono, należy zweryfikować liczbę uczniów na religii katolickiej i prawosławnej oraz połączyć uczniów na religiach międzyoddziałowo. Powyższa zmiana może skutkować zmniejszeniem około 10 godzin tygodniowo ww. religii. Należy także przeanalizować zakup dodatkowych zestawów komputerowych do maks. 24 sztuk w pracowni komputerowej celem wyeliminowania podziału na grupy na lekcji Informatyki. Pozwoli to na redukcję 9 godzin tygodniowo zajęć z Informatyki. Na uwagę zasługuje także duża liczba godzin biblioteki – 60 tygodniowo oraz świetlicy - 101 godzin tygodniowo. W zakresie godzin biblioteki audytor nie widzi uzasadnienia dla tak dużej liczby godzin. Co do zasady w szkołach podstawowych, nie przekracza się z reguły etatu biblioteki tj. 30 godzin tygodniowo. Analizując godziny świetlicy szkolnej w liczbie 101 tygodniowo, jest to w ocenie audytora, na etapie arkusza majowego są one przeszacowane o co najmniej 2 etaty (52

godziny). Na etapie arkusza majowego należy przyjąć minimalną liczbę godzin świetlicy, do czasu zweryfikowania rzeczywistej liczby uczniów korzystających z opieki świetlicowej we wrześniu. Weryfikacja rzeczywistej liczby uczniów, a co z tym idzie liczby grup oraz wymaganych godzin powinna nastąpić w połowie września. Należy także przyrzeć się uśrednianiu pensum nauczycieli, w niektórych przypadkach audytor ma wątpliwości dotyczące prawidłowego uśrednienia pensum nauczyciela. Dotyczy to nauczycieli, którym przypisane zostały zajęcia dydaktyczne z pensum 18 godzin oraz zajęcia mające pensum powyżej 18 godzin tygodniowo. W ocenie analizującego, w niektórych przypadkach występują błędy np. łączenie zajęć dydaktycznych z zajęciami logopedycznymi.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce

Arkusz organizacyjny 2019/2020

W arkuszu organizacyjnym Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce, tak jak już we wcześniej omawianej placówce, także została przydzielona religia katolicka i prawosławna, w dużo mniejszym stopniu, ale jednak dublując je w poszczególnych klasach, tj. w klasie V i VII. Powyższa sytuacja wymaga rozpisania przez Dyrektora jednostki liczby uczniów w poszczególnych klasach w podziale na poszczególne religie. Na przedmiocie Informatyka dokonano podziału na grupy w sytuacji, gdzie przepisy oświatowe takiego podziału nie wymagają. Wymóg podziału na grupy stosuje się w przypadku klas IV-VIII na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów. Przepuszczalnie sytuacja podyktowana jest liczbą stanowisk komputerowych w pracowni informatycznej. W przypadku mniejszej niż 24, należy przeanalizować możliwość zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem wyeliminowania podziału na grupy na ww. zajęciach. Docelowo pozwoli to na wygenerowanie oszczędności. Na uwagę audytora zwróciła również liczba godzin biblioteki – 45 oraz 57 godzin świetlicy, ale przede wszystkim 33 godziny tygodniowo logopedy. Łączna tygodniowa liczba przyznanych godzin według arkusza wynosi – 1070.

Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021

W projekcie arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021, w ocenie audytora, jak już w obecnie obowiązującym arkuszu zauważono, należy zweryfikować liczbę uczniów na religii katolickiej i prawosławnej oraz połączyć uczniów na religiach międzyoddziałowo. Sugeruje się łączenie międzyoddziałowe w klasach VI, VII oraz VIII. Powyższa zmiana może skutkować zmniejszeniem około 6 godzin tygodniowo ww. religii. Należy także przeanalizować zakup dodatkowych zestawów komputerowych do maks. 24 sztuk w pracowni komputerowej celem wyeliminowania podziału na grupy na lekcji Informatyki. Pozwoli to na redukcję 7 godzin tygodniowo zajęć z Informatyki. Na uwagę zasługuje także duża liczba godzin biblioteki – 45 tygodniowo oraz świetlicy – 78 godzin tygodniowo. W zakresie godzin

biblioteki audytor nie widzi uzasadnienia dla tak dużej liczby godzin. Co do zasady w szkołach podstawowych, nie przekracza się z reguły etatu biblioteki, tj. 30 godzin tygodniowo. Analizując godziny świetlicy szkolnej w liczbie 78 tygodniowo, jest to w ocenie audytora, na etapie arkusza majowego, przeszacowane o co najmniej 1 etat (26 godzin). Na etapie arkusza majowego należy przyjąć minimalną liczbę godzin świetlicy, do czasu zweryfikowania rzeczywistej liczby uczniów korzystających z opieki świetlicowej we wrześniu. Weryfikacja rzeczywistej liczby uczniów, a co z tym idzie liczby grup oraz wymaganych godzin powinna nastąpić w połowie września. Wskazać także należy na duże liczby godzin psychologa i logopedy, każdy z wymienionych po 33 godziny tygodniowo. Sugeruje się pozostawienie w ww. przypadkach po etacie tj. po 22 godziny tygodniowo, co pozwoli na zmniejszenie o łącznie 22 godziny tygodniowo, mając na uwadze dodatkową liczbę 137 godzin tygodniowo dla klas integracyjnych. Audytor zwraca uwagę na zasadność tworzenia klas integracyjnych przy 1 lub 2 uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym. Powyższe powoduje zwiększenie liczby klas, z uwagi na limit uczniów w klasach integracyjnych oraz dodatkowo skutkuje zatrudnieniem nauczyciela wspomagającego, co generuje podwójne koszty.

Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce

Arkusz organizacyjny 2019/2020

W arkuszu organizacyjnym Szkoły Podstawowej nr 3 w Hajnówce, na uwagę zasługuje podział na grupy na języku obcym w klasie V a, przy liczbie 24 uczniów. Przepisy prawa oświatowego regulują powyższą materię wskazując, że podział na grupy wymagany jest powyżej 24 uczniów. W arkuszu zauważyć można także dodatkowe godziny z matematyki oraz j. białoruskiego w klasie V a oraz VI a, brak jest informacji w załączonym materiale na jakiej postawie zostały dodatkowe godziny przydzielone. Na przedmiocie Informatyka dokonano podziału na grupy w sytuacji, gdzie prawo takiego podziału nie wymaga. Wymóg podziału na grupy stosuje się w przypadku klas IV-VIII na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów. Przypuszczalnie sytuacja podyktowana jest liczbą stanowisk komputerowych w pracowni informatycznej. W przypadku mniejszej niż 24, należy przeanalizować możliwość zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem wyeliminowania podziału na grupy na ww. zajęciach. Docelowo pozwoli to na wygenerowanie oszczędności. Na uwagę audytora zwróciła również liczba godzin świetlicy 52 godziny tygodniowo. łączna tygodniowa liczba przyznanych godzin według arkusza wynosi – 339.

Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021

W projekcie arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021, należy przeanalizować zasadność podziału na grupy w klasie VI na języku angielskim oraz Informatyce. Klasa zgodnie z projektem arkusza liczy 22 osoby, co nie wymaga podziału na grupy. W przypadku mniejszej

liczby stanowisk komputerowych w pracowni informatycznej, należy przeanalizować zasadność zakupu do maks. 24 sztuk, celem zmniejszenia godzin wynikających z podziału na grupy. Zmniejszenie liczby godzin – brak podziału na grupy w projektowanym arkuszu majowym wynosi 4 godziny tygodniowo. Na uwagę zasługuje także liczba godzin świetlicy szkolnej – 52 godziny tygodniowo. Na etapie arkusza majowego, proponuje się zmniejszenie o 12 godzin, do czasu zweryfikowania rzeczywistej liczby uczniów korzystających z opieki świetlicowej we wrześniu. Weryfikacja rzeczywistej liczby uczniów, a co z tym idzie liczby grup oraz wymaganych godzin powinna nastąpić w połowie września. Wskazać także należy na liczbę godzin wspomaganie w klasie I i II po 20 godzin tygodniowo, w tym przypadku należy zweryfikować zasadność godzin na podstawie orzeczeń o kształceniu specjalnym, z których powyższe wynika.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Hajnówce

Arkusz organizacyjny 2019/2020

W arkuszu organizacyjnym Szkoły Podstawowej nr 4 w Hajnówce jak w pozostałych placówkach została przydzielona religia katolicka i prawosławna, w niektórych klasach w zdublowanym wymiarze. Powyższe wymaga rozpisania przez Dyrektora jednostki liczby uczniów w poszczególnych klasach na poszczególne religie. Na przedmiocie Informatyka dokonano podziału na grupy w sytuacji, gdzie prawo takiego podziału nie wymaga. Wymóg podziału na grupy stosuje się w przypadku klas IV-VIII na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów. Przepuszczalnie sytuacja podyktowana jest liczbą stanowisk komputerowych w pracowni informatycznej. W przypadku mniejszej niż 24, należy przeanalizować możliwość zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem wyeliminowania podziału na grupy na ww. zajęciach. Docelowo pozwoli to na wygenerowanie oszczędności. Na uwagę audytora zwrócić również liczba godzin biblioteki – 60 oraz 144 godziny świetlicy. Łączna tygodniowa liczba przyznanych godzin według arkusza wynosi – 1115,1.

Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021

W projekcie arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021, w ocenie audytora, jak już w obecnie obowiązującym arkuszu zauważono, należy zweryfikować liczbę uczniów na religii katolickiej i prawosławnej oraz połączyć uczniów na religiach międzyoddziałowo. Sugeruje się łączenie międzyoddziałowe w klasach od I do VIII. Przedstawione rozwiązanie może skutkować zmniejszeniem około 20 godzin tygodniowo ww. religii. Należy także przeanalizować zakup dodatkowych zestawów komputerowych do maks. 24 sztuk w pracowni komputerowej celem wyeliminowania podziału na grupy na lekcji Informatyki. Pozwoli to na redukcję 9 godzin tygodniowo zajęć z Informatyki. Na uwagę zasługuje także duża liczba godzin biblioteki – 60 tygodniowo oraz świetlicy – 144 godzin tygodniowo. W

zakresie godzin biblioteki audytor nie widzi uzasadnienia dla tak dużej liczby godzin. Co do zasady w szkołach podstawowych, nie przekracza się z reguły etatu biblioteki, tj. 30 godzin tygodniowo. Analizując godziny świetlicy szkolnej w liczbie 144 tygodniowo, jest to w ocenie audytora, na etapie arkusza majowego, przeszacowane o co najmniej 2 etaty (52 godziny). Na etapie arkusza majowego należy przyjąć minimalną liczbę godzin świetlicy, do czasu zweryfikowania rzeczywistej liczby uczniów korzystających z opieki świetlicowej we wrześniu. Weryfikacja rzeczywistej liczby uczniów, a co z tym idzie liczby grup oraz wymaganych godzin, powinna nastąpić w połowie września.

Liczba oddziałów wg arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2019/2020 oraz projektu organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021

Arkusz organizacyjny na rok szkolny 2019/2020

Placówka oświatowa	Oddział/klasy								Ogółem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce	2	2	2	1	3	3	2	3	18
Liczba uczniów	37	44	35	16	61	64	49	60	366
Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce	5	3	3	1	4	3	3	2	24
Liczba uczniów	104	50	54	27	74	60	64	47	490
Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce	1	1	1	-	1	1	1	1	7
Liczba uczniów	20	24	16	-	24	25	15	20	140
Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce	3	4	3	1s	4	4	2	3	24
Liczba uczniów	59	82	71	19	87	95	54	69	536

Planowany arkusz organizacyjny na rok szkolny 2020/2021

Placówka oświatowa	Oddział/klasy								Ogółem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce	2	2	2	2	1	3	3	2	17
Liczba uczniów	40	36	43	34	18	60	63	50	344
Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce	2	3	3	3	2	4	3	3	23
Liczba uczniów	48	55	49	53	29	77	63	63	436
Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce	1	1	1	1	-	1	1	1	7
Liczba uczniów	16	18	24	16	-	22	25	16	137
Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce	3	3	4	3	1	4	4	2	24

Liczba uczniów	60	59	83	73	19	87	93	53	527
----------------	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2019/2020 oraz projektów arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2020/2021.

Przeciętna wielkość oddziału

Przeciętna wielkość oddziału określona liczbą uczniów jest jednym z zasadniczych kryteriów efektywności sieci szkolnej w danej jednostce oświatowej. Ma to kluczowe przełożenie na dochody i koszty oświatowe. Pierwsze kształtowane są przede wszystkim przez liczbę uczniów. Z kolei na koszty wpływ ma liczba oddziałów, która determinuje następnie liczbę nauczycielskich etatów przeliczeniowych. Ich finansowanie leży w gestii konkretnej szkoły. Należy dodać, iż koszty kształcenia jednego ucznia są wynikową liczebności (wielkości) oddziałów. Im niższa liczba uczniów w oddziale, tym większe koszty jednostkowe kształcenia uczniów danego oddziału. Co istotne, zaliczenie szkoły do tzw. elastycznych organizacyjnie, a więc takich, w których istnieje możliwość dostosowania jej organizacji do zmiennej liczby uczniów czy też innych czynników, jest warunkiem funkcjonowania tzw. względnej swobody w określaniu liczby i wielkości oddziałów. Takie pole do działania pozostawia tworzenie dość dużych obwodów szkolnych.

Średnia liczba uczniów w oddziałach analizowanych jednostek w gminie Hajnówka w roku szkolnym 2019/2020

Rok	Rok szkolny			
Jednostka	2019/2020		2020/2021	
Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
	366	18	344	17
Średnia liczba uczniów	20,33		20,23	
Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce	490	24	436	23
	20,41		18,95	
Szkoła Podstawowa nr 3 w Hajnówce	140	7	137	7
	20,00		19,57	
Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce	536	24	527	24
	22,33		21,95	

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie materiału przekazanego przez Gminę Hajnówka.

Wskaźnik przeciętnych wielkości oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Hajnówka w roku szkolnym 2019/2020 waha się na poziomie od 20 w Szkole Podstawowej nr 3 w Hajnówce do 22,33 w Szkole Podstawowej nr 4 w Hajnówce. Natomiast zgodnie z planowanym arkuszem majowym na rok szkolny 2020/2021 średnia liczba uczniów zmniejszyła się w każdej placówce oświatowej. Najniższa średnia uczniów 18,95 planowana jest w Szkole Podstawowej nr 2, najwyższa 21,95 w Szkole Podstawowej nr 4. Warto wskazać, że z ekonomicznego punktu widzenia najbardziej efektywnym pod względem finansowania subwencji oświatowej jest oddział liczący 24 uczniów. W powyższej sytuacji Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce jest najbliższej osiągnięcia określonego poziomu.

Wspomaganie procesu edukacyjnego

Etapy wsparcia

W celu wspomaganie procesu edukacyjnego uczniów w placówkach, dla których gmina Hajnówka jest organem prowadzącym, zatrudnieni są nauczyciele, tj. pedagodzy, psycholodzy, logopedzi oraz pedagodzy specjaliści. Szkoła jest zobowiązana do prowadzenia także zajęć specjalistycznych, wynikających z orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, jak np.: zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, terapii pedagogicznej, integracji sensorycznej, logopedyczne, etc. Poniższe zestawienie jednoznacznie pokazuje, że gmina Hajnówka przeznaczyła (finansuje) w bieżącym roku szkolnym (zgodnie z arkuszami organizacyjnymi) 468 godzin tygodniowo na zajęcia specjalistyczne dla swoich uczniów, natomiast w planowanych arkuszach 401 godzin tygodniowo. W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę godzin specjalistycznych w podziale na placówki oraz typ zajęć.

Godziny zajęć specjalistycznych

Jednostki	Integracja sensoryczna	Zajęcia rewalidacyjne	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	Zajęcia logopedyczne	Rehabilitacja	Terapia SI	Zajęcia dydaktyczne	Pedagog	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	Psycholog	Zajęcia rozwijające zainteresowania	Zajęcia wspomagające	Socjoterapia	(liczba godzin Razem tygodniowo)
Rok szkolny 2019/2020														
SP nr 1	-	14	8	10	-	-	9	22	-	22	22	40	-	147
SP nr 2	-	34	8	33	-	-	23	22	32	19	-	-	-	171
SP nr 3	-	4	3	3	1	-	3	11	-	-	-	20	-	45
SP nr 4	-	12	-	22	-	-	-	22	27	22	-	-	-	105

Rok szkolny 2020/2021														
SP nr 1	-	10	6	10	-	-	6	22	-	22	19	12	-	107
SP nr 2	5	36	10	33	-	-	-	22	-	33	-	-	4	143
SP nr 3	-	8	4	5	2	-	-	11	-	-	-	-	-	30
SP nr 4	-	12	-	22	-	1	-	22	21	22	21	-	-	121

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok 2019/2020 oraz projektu arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021.

Na poniższym zestawieniu przedstawiono średnią liczbę godzin specjalistycznych w przeliczeniu na jednego ucznia w roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021.

Średnia liczba godzin specjalistycznych przypadających na 1 ucznia

Nazwa placówki	Rok szkolny	Liczba godzin specjalistycznych	Liczba uczniów w placówce	Średnia liczba godzin na ucznia
Szkoła Podstawowa nr 1	2019/2020	147	366	0,40
	2020/2021	107	344	0,31
Szkoła Podstawowa nr 2	2019/2020	171	490	0,34
	2020/2021	143	436	0,32
Szkoła Podstawowa nr 3	2019/2020	45	140	0,31
	2020/2021	30	137	0,21
Szkoła Podstawowa nr 4	2019/2020	105	536	0,19
	2020/2021	121	527	0,22

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok 2019/2020 oraz projektu arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021.

Analizując powyższe dwa zestawienia w zakresie przydzielonych przez organ prowadzący dodatkowych godzin specjalistycznych, największa liczba godzin specjalistycznych została przydzielona w Szkole Podstawowej nr 2 w bieżącym roku szkolny, a także w planowanym roku szkolnym 2020/2021. Wskaźnik średniej liczby godzin w stosunku na jednego ucznia jest natomiast najwyższy, w roku szkolnym 2019/2020 w Szkole Podstawowej nr 1 w Hajnówce i wynosi 0,40, natomiast najniższy 0,19 wykazuje Szkoła Podstawowa nr 4 w Hajnówce. W planowanym roku szkolnym 2020/2021 najwyższy wskaźnik 0,32 występuje w Szkole Podstawowej nr 2, najniższy natomiast, jak w bieżącym roku szkolnym, w Szkole Podstawowej nr 4 i wynosi 0,22. W powyższej sytuacji **należy przeanalizować liczbę orzeczeń o kształceniu specjalnym uczniów w placówkach oraz dostosować liczbę godzin specjalistycznych do poziomu rzeczywistego zapotrzebowania.**

W poniższej tabeli zaprezentowano dodatkowe godziny przydzielone przez organ prowadzący.

Dodatkowe godziny przydzielone przez organ prowadzący

Jednostka	Rok szkolny	Świetlica szkolna			Biblioteka	Razem (liczba godzin tygodniowo)
		Liczba godzin	Liczba uczniów	Liczba grup		
Szkoła Podstawowa nr 1	2019/2020	75	69	3	60	135
	2020/2021	101	88	4	60	161
Szkoła Podstawowa nr 2	2019/2020	78	125	5	45	123
	2020/2021	78	125	5	45	123
Szkoła Podstawowa nr 3	2019/2020	52	55	2	20	72
	2020/2021	52	58	2	20	72
Szkoła Podstawowa nr 4	2019/2020	144	200	8	60	204
	2020/2021	144	200	8	60	204

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok 2019/2020 oraz projektu arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021.

Na uwagę zasługuje duża liczba godzin biblioteki oraz świetlicy szkolnej w praktycznie wszystkich szkołach przy wskazanej liczbie uczniów jaka korzysta z opieki świetlicowej. W ocenie audytora **należy zweryfikować liczbę uczniów korzystających ze świetlicy szkolnej, a następnie dostosować liczbę grup oraz godzin rzeczywistej opieki świetlicowej.**

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r. poz. 639) - organ prowadzący ma prawo przyznania 3 godzin na oddział, ale nie na dowolne zajęcia, lecz te enumeratywnie wymienione w tym przepisie. Należą do nich:

- okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zajęć języka migowego,
- naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podst. art. 13 ust. Ustawy o systemie oświaty.

Są to zajęcia skierowane stricte do oddziału i obowiązkowe dla uczniów po wprowadzeniu ich do szkolnego planu nauczania.

Wszystkie godziny wynikające z podziału na grupy, niezależnie od tego jak liczny jest oddział ulegający podziałowi, są również dopuszczone prawem – podstawą ich przyznania są zapisy §7 wskazanego rozporządzenia:

- *ust. 1 W klasach IV-VIII szkoły podstawowej, (...)*
 - 1) *na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej;*
 - 2) *na obowiązkowych zajęciach z języków obcych nowożytnych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego nowożytnego;*
 - 3) *na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, w przypadku zespołu szkół - także w grupie międzyszkolnej, liczącej nie więcej niż 26 uczniów, z tym, że jeżeli w skład grupy oddziałowej, międzyoddziałowej, międzyklasowej lub międzyszkolnej wchodzi uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie KS wydane ze względu na niepełnosprawność uczęszczający do oddziałów integracyjnych. lub uczniowie oddziałów specjalnych, liczba uczniów w grupie nie może być większa niż liczba uczniów odpowiednio w oddziale. integracyjnym lub oddziale specjalnym określona w przepisach wydanych na podst. art. 111 ustawy - Prawo oświatowe.*
- *ust. 3. W przypadku oddziałów liczących odpowiednio nie więcej niż 24, 26, (...) uczniów na zajęciach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 i 7, podziału na grupy można dokonywać za zgodą organu prowadzącego szkołę.*

Zgodnie z powyższą regulacją brak jest informacji w załączonych dokumentach, czy organ prowadzący przydzielił dodatkowe godziny do zajęć obowiązkowych, zgodnie z ww. zasadami. Liczba przyznanych dodatkowych godzin w arkuszach organizacyjnych jest bardzo duża we wszystkich placówkach oświatowych.

Łączna tygodniowa liczba 468 godzin zajęć specjalistycznych w skali gminy to bardzo duże obciążenie finansowe przy liczbie 1532 uczniów. W projekcie arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2020/2021 liczba godzin zajęć specjalistycznych wynosi 401, przy liczbie 1444 uczniów.

Ponadto na uwagę zasługuje także dzielenie klas na grupy, gdzie przepisy prawa oświatowego tego nie wymagają, jak w przypadku zajęć informatycznych. Weryfikując powyższe, audytujący domniemywa, że placówki nie posiadają w swoich pracowniach więcej

komputerów niż 15 bądź 17. Zasadnym jest jednak wydatek jednorazowy w postaci zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem redukcji 26 godzin tygodniowo (prawie półtora etatu) łącznie we wszystkich placówkach.

Świetlica szkolna i biblioteka to dodatkowe godziny przydzielone przez organ prowadzący w liczbie od 20 do 144 godzin tygodniowo. Należy przeanalizować godziny pracy biblioteki. Może ona również pełnić funkcję opiekuńczą, wspomagając świetlicę szkolną zwłaszcza w sytuacji, gdy opieki potrzebuje w danym czasie tylko kilkoro uczniów lub gdy liczba uczniów korzystających w danym czasie ze świetlicy o kilku przekracza dopuszczalną liczebność grupy wynikającą z przepisów prawa oświatowego.

Wszelkie zmiany w arkuszu organizacji szkoły lub placówki dokonywane przez dyrektora mogą być wprowadzane tylko w formie aneksu do arkusza organizacyjnego. Aneksy należy przedłożyć do zatwierdzenia **przed zamiarem wprowadzenia zmian organizacji nauczania**. Aneks sporządza się określając w nim przyczynę zaistniałych zmian, okres trwania zmian oraz informacje o nauczycielach, którym przydzielono nowe zadania, a także inne zmiany wynikające z organizacji pracy placówki. Zarówno arkusz organizacji placówki oświatowej, jak i aneksy stanowią jego integralną część, które zatwierdza organ prowadzący. Reasumując, dyrektor placówki oświatowej, który planuje dokonać zmian w organizacji nauczania musi przygotować aneks do arkusza organizacji przedszkola i uzyskać **zgode organu prowadzącego**, który go wcześniej zatwierdził, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r., w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U z 2017 r. poz. 649 z późn. zm.).

Należy wskazać, że organ prowadząc politykę oświatową na swoim terenie **powinien ustalić jednolite dla wszystkich placówek wytyczne w zakresie opracowania zasad tworzenia arkuszy organizacyjnych**, a w konsekwencji doprowadzić do ustalenia i ujednolicenia systemu przygotowania odpowiednich dokumentów.

W świetle powyższego **rekomendowane jest prowadzenie arkuszy organizacyjnych w formie elektronicznej** celem efektywniejszego nadzoru nad działaniami placówki w programach komercyjnych.

Podsumowanie

Na podstawie przeanalizowanych arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2019/2020 oraz projektów arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2020/2021 jednoznacznie należy stwierdzić, że **liczba przyznanych dodatkowych godzin w każdej z placówek jest bardzo duża i należy je ograniczyć**.

W świetle powyższego rekomendowane jest:

1. Prowadzenie arkuszy organizacyjnych w formie elektronicznej, w tym obsługa przez organ prowadzący, celem efektywniejszego i sprawniejszego zarządzania oświatą, a przez to szczegółowego nadzoru nad działaniami placówki w programach komercyjnych.
2. Rozważenie prowadzenia poszczególnych religii w grupach międzyoddziałowych, uwzględniając dopuszczalną liczbę dzieci na zajęciach, co pozwoli w ocenie audytora na zmniejszenie liczby godzin o 36 tygodniowo. Szacunkowa oszczędność wyniesie około 140 000 zł rocznie.
3. Rozważenie jednorazowego zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem redukcji 26 godzin tygodniowo (prawie półtora etatu nauczyciela informatyki). Szacunkowa oszczędność wyniesie około 105 000 zł rocznie, nie wliczając jednorazowego zakupu potrzebnego sprzętu.
4. Likwidacja zbędnych podziałów na grupy na języku obcym. Należy pamiętać, że w przypadku języków obcych obowiązuje podział na grupy odpowiednio powyżej 24 uczniów, w klasach IV-VIII. Powyższe działania przyniosą dodatkowe korzyści finansowe dla organu prowadzącego. Przybliżona oszczędność może wynieść około 11 000 zł rocznie.
5. Odstąpienie od zbyt dużej liczby godzin biblioteki, przez zmniejszenie tej liczby łącznie o 75 godzin tygodniowo (2,5 etatu). Przybliżona oszczędność to około 175 000 zł rocznie.
6. Oszacowanie rzeczywistej liczby godzin opieki świetlicowej z uwzględnieniem możliwości biblioteki, która może pełnić funkcję opiekuńczą, wspomagającą świetlicę szkolną. W ocenie audytora liczba godzin świetlicy powinna zostać zredukowana o około 78 godzin (3 etaty). Przybliżona oszczędność może wynieść około 210 000 zł rocznie.
7. Zmniejszenie w Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce liczby godzin psychologa i logopedy o 22 godziny (etat). Przybliżona oszczędność może wynieść około 70 000 zł rocznie.
8. Audytor zwraca również uwagę na przydział pozostałych przydzielonych godzin specjalistycznych przez organ prowadzący, między innymi zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Należy ustalić ogólne zasady przyznawania powyższych godzin.

KADRA PEDAGOGICZNA I NIEPEDAGOGICZNA

Nauczyciele

Gmina Hajnówka w roku szkolnym 2019/2020 zatrudnia łącznie 188 nauczycieli.

Podział nauczycieli według stopni awansu zawodowego przedstawia poniższe zestawienie.

Podział nauczycieli zgodnie z ich poziomem awansu zawodowego

Jednostka		NAUCZYCIELE													
		Stażysta			Kontraktowy			Mianowany			Dyplomowany			Razem	
		w liczbach	wg etatów	%	w liczbach	wg etatów	%	w liczbach	wg etatów	%	w liczbach	wg etatów	%	w liczbach	%
Rok szkolny 2019/2020*															
1	Szkoła Podstawowa nr 1	3	-	6,25	3	-	6,25	5	-	10,4	37	-	77,1	48	25,53
2	Szkoła Podstawowa nr 2	1	-	1,7	4	-	6,8	12	-	20,3	42	-	71,2	59	31,38
3	Szkoła Podstawowa nr 3	1	-	4,5	1	-	4,5	5	-	22,8	15	-	68,2	22	11,70
4	Szkoła Podstawowa nr 4	4	-	6,7	3	-	5,1	11	-	18,7	41	-	69,5	59	31,39
Razem 1-4		9	-	4,8	11	-	5,8	33	-	17,6	135	-	71,8	188	100
w %		4,79			5,85			17,55			71,81			100	
Rok szkolny 2020/2021 (PROJEKT)															
1	Szkoła Podstawowa nr 1	0	-	0	4	-	10	2	-	5	34	-	85	40	22,47
2	Szkoła Podstawowa nr 2	0	-	0	4	-	6,9	12	-	20,7	42	-	72,4	58	32,58
3	Szkoła Podstawowa nr 3	0	-	0	2	-	9,1	4	-	18,2	16	-	72,7	22	12,36
4	Szkoła Podstawowa nr 4	0	-	0	7	-	12,0	11	-	19,0	40	-	69,0	58	32,59
Razem 1-4		0	-	0	17	-	9,5	29	-	16,3	132	-	74,2	178	100
w %		0			9,55			16,29			74,16			100	

* Na podstawie arkuszy organizacyjnych (bez uwzględnienia aneksów)

- Brak danych w arkuszach o liczbie nauczycieli w przeliczeniu na etat

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok 2019/2020 oraz projektu arkusza majowego na rok szkolny 2020/2021.

Powyższe zestawienie prezentuje podstawowe wskaźniki poziomu zatrudnienia na terenie gminy Hajnówka. Przede wszystkim przedstawia stan zatrudnienia nauczycieli w roku szkolnym 2019/2020 oraz planowanego roku szkolnego 2020/2021 w liczbach. W omawianym przypadku odsetek nauczycieli dyplomowanych w placówkach w roku szkolnym 2019/2020 wynosi 71,81 %, nauczycieli mianowanych 17,55 %, nauczycieli kontraktowych 5,85 % oraz nauczycieli stażystów 4,79 %. Brak jest w załączonym materiale możliwości przeliczenia nauczycieli według etatów, co ma istotny wpływ na wysokość współczynnika Di subwencji oświatowej – im większy udział nauczycieli dyplomowanych oraz mianowanych w ogólnej liczbie nauczycieli tym większy współczynnik Di i co za tym idzie wyższa kwota subwencji. Wskaźnik Di w przypadku gminy Hajnówka wyniósł w roku 2019 - 1,0237116146, co jednoznacznie wskazuje, że procent nauczycieli dyplomowanych w przeliczeniu na etaty kalkulacyjne nie jest tak wysoki jak procent etatów w liczbach. Wskaźnik Di przy wyliczeniu wysokości subwencji oświatowej jest wskaźnikiem korygującą standard A, w związku z

powyższym należy dążyć do zwiększenia udziału nauczycieli mianowanych i dyplomowanych w etatach przeliczeniowych na terenie gminy Hajnówka.

Kadra niepedagogiczna

Na poniższej tabeli zaprezentowano strukturę zatrudnienia pracowników niepedagogicznych w placówkach oświatowych ujętych w arkuszu organizacyjnym w roku szkolnym 2019/2020.

Jednostka	Szkoła Podstawowa nr 1		Szkoła Podstawowa nr 2		Szkoła Podstawowa nr 3		Szkoła Podstawowa nr 4	
Stanowisko	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu
Księgowy	1	1	1	1	1	0,33	1	1
Referent ds. Gosp.	1	1	-	-	-	-	-	-
Sekretarz	1	1	1	1	1	1	1	1
Intendent	1	1	1	1	-	-	-	-
Informatyk	1	0,30	-	-	1	0,1	1	0,30
IODO	-	-	-	-	-	-	1	0,30
Instruktor tańca	-	-	-	-	-	-	1	0,22
Razem Pracowników Administracji (PA)	5	4,30	3	3	3	1,43	5	2,82
Woźny	1	1	1	1	-	0,25	2	2
Woźny/Konserwator	1	1	1	1	-	-	-	-
Sprzątaczk/i	8	8	7	7	3	2,5	8	7
Szef kuchni	1	1	-	-	-	-	-	-
Kucharki	2	2	5	5	-	-	2	1
Pomoc kuchenna	4	4	-	-	-	0,5	-	-
Pomoc nauczyciela	1	0,5	2	1,70	-	-	-	-
Elektryk	-	-	1	0,25	-	-	-	-
Palacze CO sezonowi	-	-	1	1	4	2	-	-
Inspektor BHP	-	-	1	0,25	-	-	-	-
Informatyk	-	-	1	0,30	-	-	-	-
Razem Pracowników Obsługi (PO)	18	17,50	20	17,50	7	5,25	12	10
łącznie PA + PO	23	21,80	23	20,50	10	6,68	17	12,82

Uwaga: Kwalifikacja poszczególnych stanowisk według metodologii uwzględnionej w projektowanych arkuszach analizowanych jednostek

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkuszy organizacyjnych na rok 2019/2020.

Na poniższej tabeli zaprezentowano strukturę zatrudnienia pracowników niepedagogicznych w placówkach oświatowych ujętych w projekcie arkusza organizacyjnego w roku szkolnym 2020/2021.

Struktura zatrudnienia pracowników niepedagogicznych w roku szkolnym 2020/2021

Jednostka	Szkoła Podstawowa nr 1		Szkoła Podstawowa nr 2		Szkoła Podstawowa nr 3		Szkoła Podstawowa nr 4	
	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu	liczba prac.	wymiar etatu
Księgowy	1	1	1	1	1	0,33	1	1
Referent ds. Gosp.	1	1	-	-	-	-	-	-
Sekretarz	1	1	1	1	1	1	1	1
Intendent	1	1	1	1	-	-	-	-
Informatyk	1	0,30	-	-	1	0,1	1	0,30
IODO	-	-	-	-	-	-	1	0,30
Instruktor tańca	-	-	-	-	-	-	1	0,22
Razem Pracowników Administracji (PA)	5	4,30	3	3	3	1,43	5	2,82
Woźny	1	1	1	1	-	0,25	2	2
Woźny/Konserwator	1	1	1	1	-	-	-	-
Sprzątaczką	8	8	7	7	3	2,5	8	7
Szef kuchni	1	1	-	-	-	-	-	-
Kucharki	2	2	5	5	-	-	2	1
Pomoc kuchenna	4	4	-	-	-	0,5	-	-
Pomoc nauczyciela	1	0,5	1	0,70	-	-	-	-
Elektryk	-	-	1	0,25	-	-	-	-
Palacze CO sezonowi	-	-	1	1	4	2	-	-
Inspektor BHP	-	-	1	0,25	-	-	-	-
Informatyk	-	-	1	0,30	-	-	-	-
Razem Pracowników Obsługi (PO)	18	17,50	19	15,80	7	5,25	12	10
Łącznie PA + PO	23	21,80	22	18,80	10	6,68	17	12,82

Uwaga: Kwalifikacja poszczególnych stanowisk według metodologii uwzględnionej w projektowanych arkuszach analizowanych jednostek. Zasadnicza różnica dotyczy zaszeregowania stanowiska Informatyka.

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie projektów arkuszy organizacyjnych na rok 2020/2021.

Pracownicy administracji i obsługi są niezbędnym uzupełnieniem kadry nauczycielskiej, jednak dobór adekwatnych wskaźników ilustrujących te aspekty pracy szkoły nie jest prosty. Syntetycznej miary skali wysiłku organizacyjnego i finansowego związanego z obsługą procesu edukacyjnego w szkole dostarcza wskaźnik określany jako stosunek liczby etatów niepedagogicznych przypadających, np. na jeden oddział w placówce.

W roku szkolnym 2019/2020 wskaźnik określany jako stosunek liczby etatów pracowników niepedagogicznych przypadających na jeden oddział wynosi w:

1. Szkole Podstawowej nr 1 w Hajnówce – 1,21;
2. Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce – 0,85;
3. Szkole Podstawowej nr 3 w Hajnówce – 0,95;
4. Szkole Podstawowej nr 4 w Hajnówce – 0,53.

Natomiast w roku szkolnym 2020/2021 planowany wskaźnik prezentuje się następująco w:

1. Szkole Podstawowej nr 1 w Hajnówce – 1,28;
2. Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce – 0,82;
3. Szkole Podstawowej nr 3 w Hajnówce – 0,95;
4. Szkole Podstawowej nr 4 w Hajnówce – 0,53.

Interpretując wysokość tego wskaźnika należy mieć na uwadze, że personel obsługi jest zatrudniany w zależności od powierzchni budynku, a administracja w dużej mierze zależnie od liczby pracowników, uczniów lub oddziałów. Aby móc taką ocenę przeprowadzić należy dokładnie określić skalę wykonywanych przez pracowników administracji i obsługi zadań. W tym celu należy dokonać ustaleń i oceny zasadności zatrudnienia oraz dokonać analizy w zakresie bieżącego utrzymania czystości budynku i terenu szkół – sprzątania, liczby wydawanych posiłków, obsługi kotłowni, etc. Dla powyższej struktury zatrudnienia pracowników niepedagogicznych wskaźnik powinien wynosić 0,5 – 0,6 biorąc jako wyznacznik samorządy o podobnej wielkości, w których poziom wykonywanej pracy jest równie efektywny.

Niemniej jednak w porównaniu z gminami o podobnej wielkości w ocenie audytujących należy podjąć działania zmniejszające liczbę osób obsługi niepedagogicznej. Jako dobrą praktykę wskazać należy **rozważenie outsourcingu usług sprzątania**, co niewątpliwie przyczyni się do znaczącego obniżenia kosztu utrzymania (średnio o 40-50 %). Szacunkowa oszczędność może wynieść 415 000 zł przy dalszym zatrudnianiu 2 osób, tj. 2 etatów sprząających w każdej z placówek.

Oszczędności z tytułu redukcji zatrudnienia [w złotych]

Pozycje	jednostki	2020	2021	2022
Redukowane etaty	Etat	16	0	0
Średnie wynagrodzenie z 13-tką i ZUS pracodawcy	zł/m-c	4500	4500	4500
Odprawy	m-c/wynagrodzeń	3	3	3
Oszczędność netto	PLN	135 000	415 000	415 000

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie arkusza organizacyjnego 2020/2021.

Jako drugie rozwiązanie audytujący wskazują zakup szorowarki, która zastąpić może pracownika efektywniej w przypadku większych powierzchni. Natomiast etat sprzątaczkę może zostać zmniejszony w formie tzw. naturalnego odejścia (emerytura).

Ponadto w małych jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego stosowane jest rozwiązanie zmniejszające wysokość wydatków na wynagrodzenia pracowników kuchni. Należy rozważyć w Szkole Podstawowej Nr 2 zakup pieca konwekcyjno-parowego. Powyższe rozwiązanie przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania zasobów ludzkich na kuchni i doprowadzi do zmniejszenia wydatków bieżących. Szacunkowa oszczędność przy założeniu

zakupu jednego pieca konwekcyjno-parowego w jednej szkole to około 54 000 zł rocznie, nie wliczając jednorazowego zakupu pieca o wartości około 40 000 zł.

Uwarunkowania demograficzne

Prognoza demograficzna dla gminy Hajnówka została opracowana na podstawie danych GUS BDL i dotyczy liczby dzieci zamieszkałych na terenie gminy w 2020 r. i urodzonych w latach 2005-2019. Liczbę uczniów w poszczególnych latach szkolnych przedstawia poniższe zestawienie. Zakłada ono, że wszystkie dzieci będą rozpoczynały spełnianie obowiązku szkolnego w terminie ustawowym (bez odroczenia i przyspieszenia).

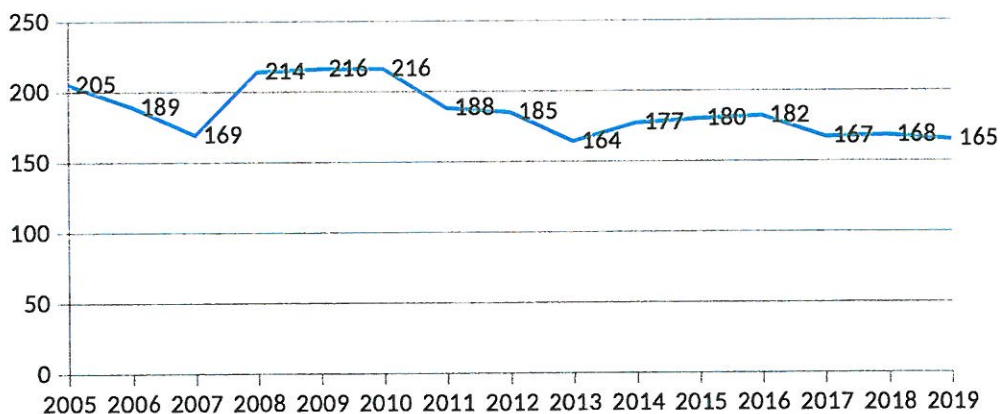
Liczba urodzeń w gminie Hajnówka w latach 2005–2019

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba urodzeń	205	189	169	214	216	216	188	185
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba urodzeń	164	177	180	182	167	168	165	-

- brak danych za dany rok

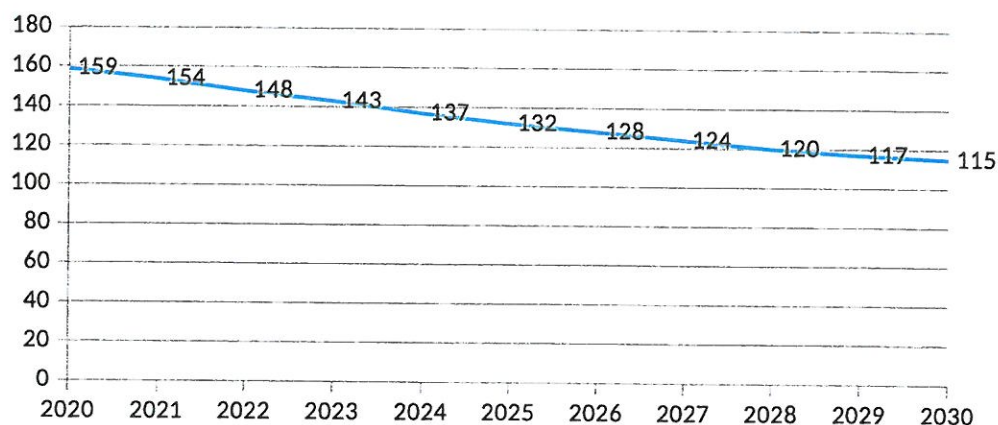
Źródło danych: GUS BDL (16.04.2020 r.) oraz Stan ludności dla województw na 31.12.2019 (materiał niepublikowany z US W-w).

Krzywa liczby urodzeń w gminie Hajnówka w latach 2005–2019

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL (16.04.2020 r.) oraz Stan ludności dla województw na 31.12.2019 (materiał tabelaryczny niepublikowany z US W-w).

Prognoza liczby urodzeń w gminie Hajnówka w latach 2020-2030

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html?pdf=1> (16.04.2020 r.)

Analizując obecną liczbę uczniów na podstawie arkuszy organizacyjnych można zauważyć, że duża liczba uczniów zamieszkałych w gminie (według danych z UG) realizuje obowiązek szkolny w szkołach dla których gmina Hajnówka jest organem prowadzącym. Z powyższego wynika, że zjawisko migracji lub tzw. depopulacji na terenie gminy Hajnówka występuje w bardzo małym stopniu. Jednakże biorąc pod uwagę tendencję w zakresie liczby dzieci urodzonych w gminie, nie napawa optymizmem liczba urodzeń w poszczególnych latach. W latach 2005, 2008, 2009 oraz 2010 zauważa się tendencję wzrostową urodzeń przy czym w badanym okresie kulminacyjny, a zarazem najwyższy wskaźnik urodzeń odnotowano w 2009 i 2010 r. Po tym okresie, tj. w ostatniej dekadzie zauważalna jest wyłączenie tendencja spadkowa urodzeń. Utrzymująca się negatywna tendencja lub dalej się pogłębiająca oznaczać będzie w niedalekiej przyszłości konieczność reorganizacji i racjonalizacji funkcjonowania jednostek oświatowych na terenie gminy Hajnówka. Należy zwrócić uwagę, że liczba dzieci w rocznikach do 2016 to średnio 8,5 oddziału, natomiast od 2011 to już średnio 7 oddziałów w gminie (przy założeniu 25 uczniów na oddział).

Podsumowanie

Mając na uwadze część dotyczącą kadry pedagogicznej i niepedagogicznej proponowane działania zmierzają do:

1. Zlecenia usług sprzątania firmie zewnętrznej, przy zachowaniu 2 stanowisk obsługi w tym zakresie. Szacunkowa oszczędność może wynieść nawet 415 000 zł rocznie przy dalszym zatrudnianiu 2 osób, 2 etatów sprzątających w jednostce.
2. Należy rozważyć w Szkole Podstawowej Nr 2 zakup pieca konwekcyjno-parowego. Powyższe rozwiązanie przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania zasobów ludzkich na kuchni i doprowadzi do zmniejszenia wydatków bieżących poprzez

redukcję o co najmniej jeden etat. Szacunkowa oszczędność przy założeniu zakupu jednego pieca konwekcyjno-parowego w jednej szkole to około 54 000 zł rocznie, nie wliczając jednorazowego zakupu pieca o wartości około 40 000 zł.

PODSTAWY PRAWNE ORGANIZACJI

UCHWAŁA NR III/14/18 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/144/09 Rady Miasta Hajnówka z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka

W przedmiotowej uchwale zapis w § 4 ust. 5 „Kwota dodatku motywacyjnego dyrektora nie może przekroczyć 50% jego wynagrodzenia zasadniczego, a kwota dodatku motywacyjnego wicedyrektora nie może przekroczyć 30% jego wynagrodzenia zasadniczego” może budzić wątpliwości audytora co do zgodności z ustawą Karta Nauczyciela. Zgodnie z rozstrzygnięciami organu nadzoru w innych województwach regulacja, która różnicuje wysokość środków na dodatki motywacyjne dla nauczycieli i nauczycieli pełniących funkcję kierownicze w tym: dyrektora przedszkola, dyrektora szkoły i wicedyrektora szkoły, prowadzi do niezgodności przyjętych przez organ stanowiący wysokości stawek dodatku motywacyjnego z art. 30 ust. 2 KN. Stosownie do ww. przepisu, wysokość dodatku motywacyjnego nie zależy od zajmowanego stanowiska, ale od jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć. Nie jest natomiast związana z powierzonym stanowiskiem czy sprawowaną funkcją. Powyższe znajduje potwierdzenie w treści § 6 rozporządzenia, który określa ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego. Są to kolejno: osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym; osiągnięcia wychowawczo opiekuńcze; wprowadzanie innowacji pedagogicznych, skutkujących efektami w procesie kształcenia i wychowania; zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela; szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem; realizowanie w szkole zadań edukacyjnych, wynikających z przyjętych przez organ prowadzący priorytetów w realizowanej lokalnej polityce oświatowej. W związku z powyższym należy zmienić zapisy ww. uchwały.

W § 9 ust. 1 „Nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko dyrektora lub wicedyrektora lub inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły oraz nauczycielom, którym powierzono funkcję wychowawcy klasy, opiekuna stażu i doradcy metodycznego, przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości określonej w poniższej tabeli”, jest to procent od przysługującego wynagrodzenia zasadniczego. Wskazana sytuacja jednoznacznie wskazuje,

na rosnące dodatki funkcyjne wraz ze wzrostem wynagrodzenia nauczycieli. Należy rozważyć powyższą sytuację i uwzględnić zmianę uchwały wskazując dodatki funkcyjne kwotowo z możliwością widełek w ramach konkretnego stanowiska.

UCHWAŁA NR XXV/144/09 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Hajnówka

W regulaminie stanowiącym załącznik do ww. uchwały, w rozdziale II – Dodatek Motywacyjny, w § 4 ust. 1 „Fundusz motywacyjny stanowi 5 % kwoty planowanej na wynagrodzenia zasadnicze nauczycieli szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Hajnówka.”

Powyższy zapis budzi wątpliwość materii prawnej w zakresie określenia puli środków przeznaczonych na fundusz premiowy/motywacyjny, która jest normą planistyczną dotyczącą tylko i wyłącznie budżetu, co do której kompetencje posiada wyłącznie organ uchwałodawczy.

Podsumowanie

Mając na uwadze część dotyczącą podstaw prawnych proponowane działania zmierzają do:

1. Wprowadzenia jednolitych zmian w regulaminach wynagradzania pracowników niepedagogicznych we wszystkich placówkach w zakresie wysokości otrzymywanej premii maksymalnie do 20 % wynagrodzenia zasadniczego. Rekomendowana jest jednak likwidacja premii w regulaminach wszystkich jednostek.

ANALIZA FINANSOWA PONOSZONYCH WYDATKÓW OŚWIATOWYCH

Analiza racjonalności wydatków oświatowych

Analizie wydatków w Gminie Hajnówka poddano lata budżetowe 2018 - 2019. W analizowanym okresie wydatki na zadania oświatowe wyniosły odpowiednio 29 421 087,32 zł za 2018 r., tj. 98,5 % planu. Wykonane wydatki w dziale 801 i 854 za 2019 r. stanowiły kwotę 29 651 948,66 zł, tj. 96,1 % planu. Dochody wykazane w Rb-275 za IV kwartał 2018 r. zostały wykonane na poziomie 3 360 826,68 zł, tj. 94,3 % z zaplanowanych w kwocie 3 561 686,00 zł. W kolejnym roku budżetowym według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. dochody zostały wykonane w kwocie 1 216 921,53 zł, tj. 73,0 % z zaplanowanych w wysokości 1 667 741,00 zł.

Zestawienie subwencji oświatowej w porównaniu z wydatkami i dochodami w latach 2018-2019

Rok	Subwencja bez dotacji przedszkolnej i innych dochodów	Wydatki placówki (plan finansowy - dział 801, 854)		Dochody placówki	
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
2019	13813084,00	30837651,00	29651948,66	1667741,00	1216921,53
2018	13179741,00	29881487,00	29421087,32	3564686,00	3360826,68

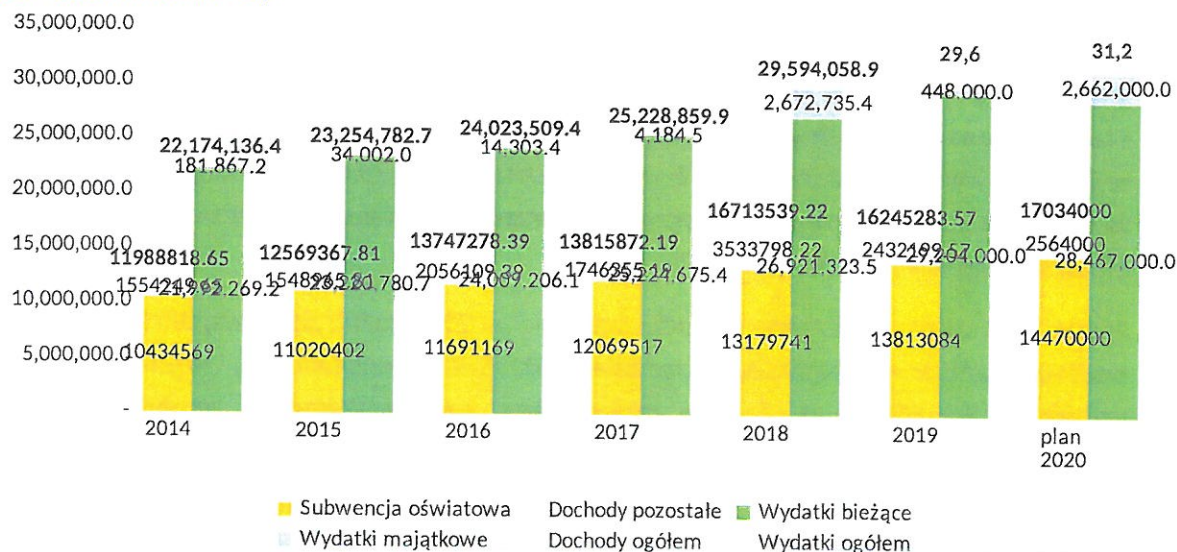
źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2018-2019 BIP Gminy

Analiza poziomu subwencji oświatowej oraz wysokość dochodów uzyskanych przez placówki oświatowe wskazuje, że w 2019 r. otrzymana subwencja wraz z dochodami pokryła 55 % budżetu placówki oświatowej. Poziom dopłaty do zadań oświatowych należy określić jako średnio-wyższy w porównaniu z innymi samorządami, dodatkowo warto podkreślić, że w analizowanym materiale nie wliczono dotacji przedszkolnej. Koszty utrzymania oświaty to nie tylko plan finansowy jednostek oświatowych. Dodatkowe nakłady, co do których pokrycia zobowiązany jest samorząd, to między innymi dowóz uczniów, wspólna obsługa administracyjno-finansowa jednostek organizacyjnych oświaty czy inne wydatki, na które subwencja nie jest wystarczająca, tj. tzw. wydatki niesubwencyjne.

Wydatki na oświatę w Gminie Hajnówka na w latach 2014-2020 oscylują w zakresie od 22,2 mln zł do 31,2 mln zł (min/max). Podobnie jak zdecydowana większość gmin w Polsce, samorząd boryka się z problemem wydatków na oświatę przekraczających poziom otrzymywanej z budżetu państwa subwencji oświatowej. Tak zwany „deficyt oświatowy”, czyli wartość środków własnych dokładanych z budżetu Gminy do utrzymania placówek oświatowych, w przypadku Hajnówki wynosi od 10,2 mln złotych do 14,1 mln złotych

rocznie. Na poniższym wykresie zestawiono dochody i wydatki budżetu Miasta Hajnówka za lata 2014-2020:

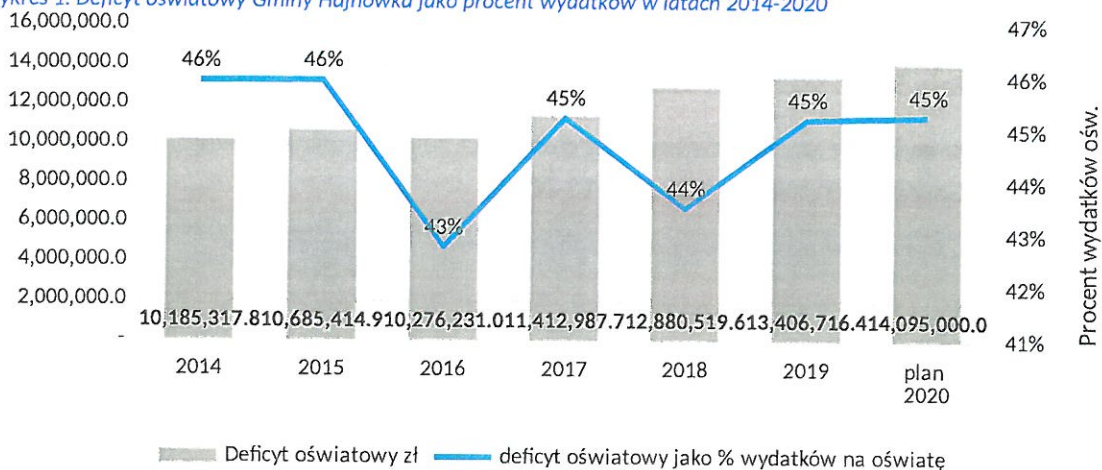
Zestawienie dochodów i wydatków na oświatę (subwencja oświatowa oraz działy 801 i 854) Miasta Hajnówka w latach 2014 - 2020 (w milionach PLN)

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL, sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2018-2019 uzyskanych z BIP Gminy

Na następnym wykresie przedstawiony jest deficyt oświatowy Gminy Hajnówka jako procent wydatków przeznaczonych na oświatę w latach 2014 - 2020:

Wykres 1. Deficyt oświatowy Gminy Hajnówka jako procent wydatków w latach 2014-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL, sprawozdań Rb27s i Rb28s oraz informacji uzyskanych z UM w Hajnówce

Biorąc pod uwagę wykonania historyczne, poziom deficytu wyrażony w procentach w latach 2017-2019 wahał się w przedziale 44-45%. W latach 2018-2019 subwencja oświatowa wynosiła 13,2 – 13,8 mln zł, natomiast wydatki na oświatę w dziale 801 i 854 wyniosły w obydwu latach 29,6 mln zł. W 2019 roku deficyt wyniósł 45%, co stanowiło kwotę 13,4 mln zł, natomiast zaplanowany deficyt oświatowy w Uchwale budżetowej na 2020 rok osiągnął wartość 45%, tj. 14,1 mln zł. Taka sama wartość procentowa wskaźnika deficytu, pomimo

wzrostu kwoty z 13,4 na 14,1 mln zł, ma związek ze zwiększoną wysokością subwencji oświatowej z poziomu 13,8 mln zł w 2019 roku do kwoty 14,5 mln zł.

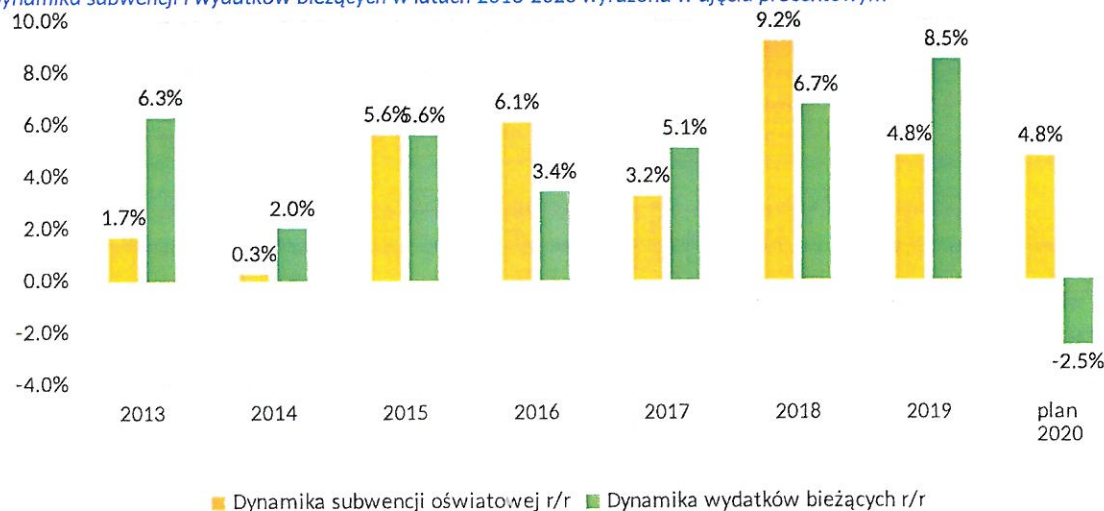
Podstawowym kosztem obciążającym budżet oświaty są wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi. W 2019 roku zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania budżetu wynagrodzenia w przypadku wszystkich szkół podstawowych odpowiadały za ponad 84% wszystkich wydatków bieżących w dziale 80101, natomiast w zakresie przedszkoli (rozdział 80104) stanowią ponad 69% całości wykonanych wydatków. Natomiast w 2020 roku zaplanowane wydatki na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi wynoszą 87 % wydatków bieżących w rozdziale 80101, natomiast w przypadku przedszkoli stanowi wartość 74 % wydatków bieżących ujętych w rozdziale 80104.

Biorąc pod uwagę wykonane wydatki rzeczowe w 2019 roku, poza współfinansowanym z budżetu środków europejskich, w rozdziale 80101 (Szkoly podstawowe) i 80110 (Gimnazjum) wyniosły 1 866 858,07 zł. Z kolei zaplanowane wydatki rzeczowe, zgodnie z uchwałą budżetową na 2020 rok, w rozdziale 80101 (Szkoly podstawowe) po reformie wyniosły 1 714 000,00 zł. W zakresie przedszkoli wydatki rzeczowe ujęte w rozdziale 80104, z wyłączeniem paragrafu 4330 i środków unijnych, wyniosły w 2019 roku stanowiły kwotę 846 118,36 zł., w tym wydatki wykonane na remonty w wysokości 209 158,28 zł. Natomiast w 2020 roku zostały zaplanowane w kwocie 676 571, 00 zł.

Na tle innych samorządów o podobnej wielkości, ale w których o około 5% środków przeznacza się na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w rozdziale 80101 „Szkoly podstawowe”, Gmina Hajnówka ma zaplanowane w uchwale budżetowej na 2020 rok wyższe o 6% wydatki rzeczowe (z wyłączeniem środków unijnych) w paragrafach 4210, 4240, 4300 w rozdziale 80101 (Szkoly podstawowe).

Na następnym wykresie przedstawiona jest dynamika deficytu oświatowego oraz wydatków bieżących w Gminie Hajnówka w latach 2013-2020.

Dynamika subwencji i wydatków bieżących w latach 2013-2020 wyrażona w ujęciu procentowym

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na powyższym wykresie zaprezentowana jest rok do roku dynamika subwencji oraz wydatków bieżących przeznaczonych na oświatę. W stosunku do 2018 roku subwencja oświatowa na rok budżetowy 2019 zanotowała wzrost o 4,8% przy jednoczesnym wzroście wydatków bieżących wynoszącym 8,5%. Biorąc pod uwagę zaplanowaną w uchwale budżetowej wysokość subwencji na 2020 nastąpił jej wzrost w stosunku do roku 2019 o 4,8% przy jednoczesnym spadku planowanych wydatków bieżących w oświacie o 2,5%. W II półroczu 2020 roku planowany jest wzrost wynagrodzeń dla nauczycieli o 6%, nie mniej jednak w sytuacji stanu epidemii może się jeszcze zmienić. Z kolei trend wzrostowy wydatków bieżących w latach 2018-2019 wynikał przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzeń dla nauczycieli oraz coraz większym udziale finansowym samorządu w kosztach polityki edukacyjnej.

Wysokość średnich wynagrodzeń nauczycieli

Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego za rok 2019 (art. 30a ustawy Karty Nauczyciela)

W analizowanym sprawozdaniu z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli organ jest spełnił wymóg określony w art. 30a KN. W przypadku nauczycieli stażystów kwota różnicy wynosi 7 774,18 zł, kontraktowych stanowi kwotę 7 427,19 zł, nauczycieli mianowanych równa się 15 970,23 zł, natomiast nauczycieli dyplomowanych wynosi aż 342 133,70 zł. Łączna kwota różnicy na ww. stopnia awansu zawodowego wynosi 373 305,30 zł. Powyższa sytuacja jednoznacznie wskazuje na możliwość np.: ograniczenia dodatków motywacyjnych lub nadgodzin nauczycieli na poziomie nauczycieli dyplomowanych na korzyść nauczycieli stażystów i kontraktowych, którym może wypłacić dodatkowe wynagrodzenie. **Rekomenduje się wzmocnienie kwartalnego nadzoru organu prowadzącego w powiązaniu ze wszystkimi dyrektorami placówek nad stałą i bieżącą analizą wysokości średnich nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego nauczycieli.**

Podsumowanie

Mając na uwadze analizę finansową proponowane działania zmierzają do:

1. Wzmocnienia działań weryfikacyjnych celem obniżenia dodatków motywacyjnych i nadgodzin nauczycieli,
2. Ograniczenie planowanych wydatków rzeczowych o 6% w rozdziale 80101 (Szkoły podstawowe) w paragrafach 4210, 4240, 4300.

ANALIZA PORÓWNAWCZA

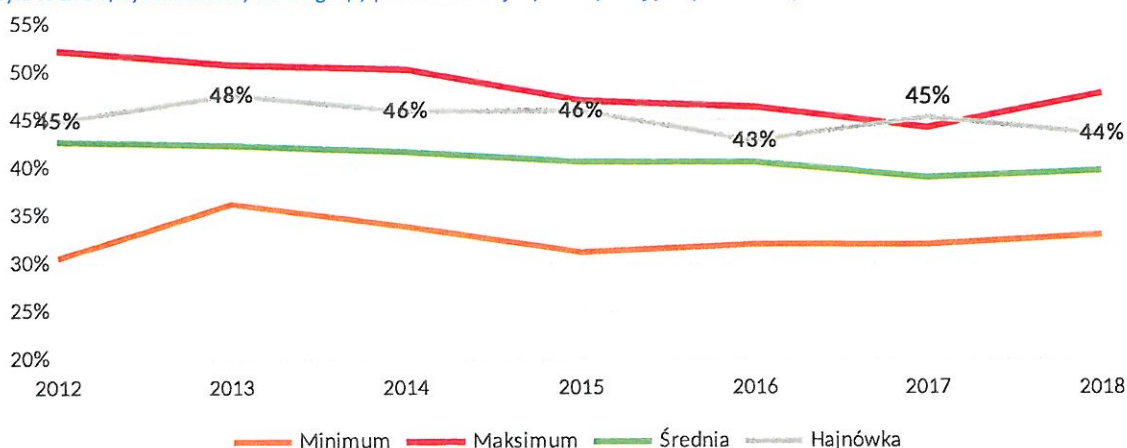
Hajnówka na tle porównywalnych gmin

W celu dokonania oceny zasadności wydatków ponoszonych na oświatę w Gminie Hajnówka dokonano analizy kosztów oświaty Gminy na tle podobnych pod względem wielkości samorządów. W porównaniach uwzględniono następujące jst:

- Ozorków;
- Bieruń;
- Sulejówek;
- Chełmno;
- Józefów;
- Orzesze;
- Lubań;
- Działdowo;
- Rydułtowy;
- Mrągowo.

Wśród analizowanej grupy samorządów Gmina Hajnówka charakteryzuje się wartością procentową pomiędzy średnim a najwyższym poziomem „deficytu oświatowego” w wydatkach na oświatę.

Wykres 2. Deficyt oświatowy na tle grupy porównawczej wyrażony w ujęciu procentowym

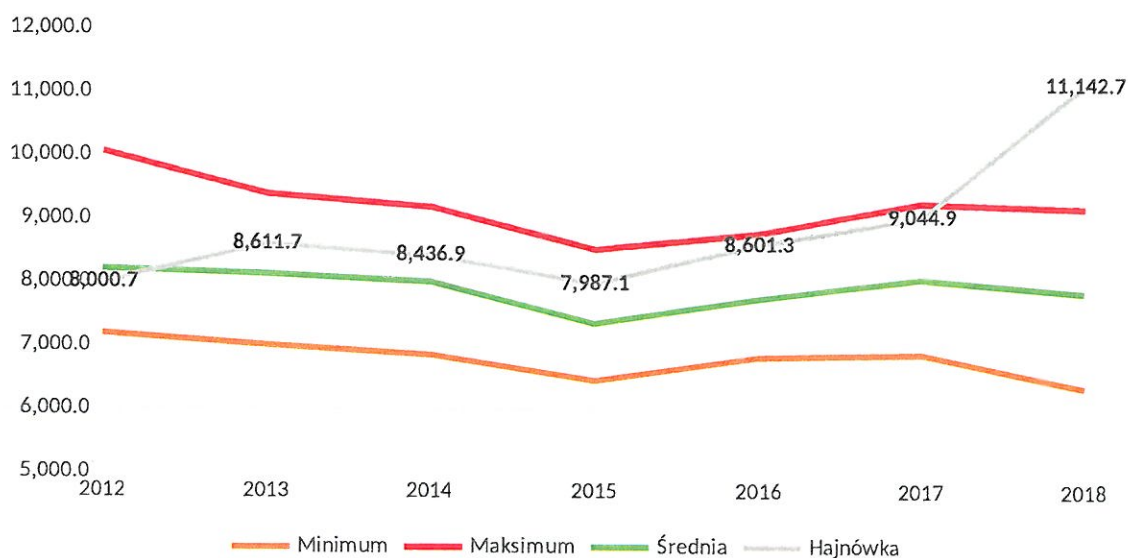
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W Gminie Hajnówka w latach 2012-2016 deficyt oświatowy przyjmował zbliżone wartości deficytu oświatowego, tj. 43 % - 48 %. Nie mniej jednak wartości średnie i maksymalne charakteryzowała tendencja spadkowa. W przypadku wartości najwyższych deficytu w latach 2012-2016 nastąpił spadek z 52 % do 46 %. Z kolei średnie wartości deficytu oświatowego w powyższym okresie zmalały z 43 % do 41 %. W 2017 roku Miasto Hajnówka zanotowało najwyższy poziom deficytu oświatowego o wartości 45%, gdzie maksimum na tle grupy porównawczej wyniosło 44 %. Jako pozytywne należy ocenić obniżenie wartości deficytu oświatowego w Mieście Hajnówka w 2018 roku. Spadek wartości wskaźnika obniżył się o 1% rok do roku (pomimo zrealizowanych wydatków majątkowych w kwocie blisko 2.7 mln zł),

ale 6 z 10 samorządów z grupy porównawczej zanotowały wzrost deficytu oświatowego od 4 % do 6 %.

Na poniższym wykresie przedstawione są wydatki bieżące w grupie porównawczej w przeliczeniu na jednego ucznia w latach 2012-2018.

Wykres 3. Wydatki bieżące w latach 2012-2018 Gminy w przeliczeniu na 1 ucznia rocznie (w PLN)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gmina Hajnówka w zakresie wydatków bieżących na jednego ucznia plasuje się w latach 2015 – 2017 na poziomie średnio-wyższym z tendencją wzrostową. W powyższych latach poziom wydatków wzrósł z poziomu 8 tys. zł w 2015 roku do wartości 9 tys. zł w 2017 roku, gdzie średnia spośród wszystkich gmin z analizy porównawczej w latach 2015 – 2017 oscylowała w przedziale 7,4 tys. zł – 8 tys. zł. W 2018 roku nastąpił wzrost wydatków na jednego ucznia w Hajnówce do poziomu 11,1 tys. zł spowodowany realizacją wydatków majątkowych w wysokości 2 672 735,40 zł, tj. 9 % wartości wykonanych wydatków ogółem w dziale 801 i 854. Należy podkreślić, iż mniejsze wydatki bieżące na jednego ucznia pozwalają samorządowi na mniejszy udział w dofinansowaniu polityki edukacyjnej na terenie Gminy.

REKOMENDACJE

Na bazie otrzymanego i przeanalizowanego materiału w zakresie stanu organizacji i finansowania placówek oświatowych w Gminie Hajnówka pokazano, w których obszarach należy wprowadzić narzędzia optymalizacji zarządzania oświatą. Należy także wziąć pod uwagę fakt, iż zastosowane rozwiązania nie przyniosą korzyści w postaci oszczędności w okresie krótkofalowym. Najczęściej jest to proces długotrwały, którego efekty widać najwcześniej w następnym roku szkolnym. Tego typu zmiany w oświacie mają to do siebie, że

im większy efekt mają przynieść, tym później one następują oraz im on jest większy tym pewniej może wymagać poniesienia pewnych nakładów w pierwszej fazie wdrożenia.

Reasumując do najważniejszych narzędzi, które powinny być wykorzystywane w procesie zarządzania oświatą należą:

1. wprowadzenie zasad konstrukcji arkuszy organizacji pracy obejmujących sposoby organizacji zajęć w szkołach, w tym określenie optymalnej liczby uczniów w oddziałach;
2. akceptacja arkuszy organizacji stworzonych jedynie wg określonych wcześniej kryteriów/standardów, przejścia na arkusz elektroniczny i systemy wspomagające proces zarządzania i decyzyjny.

Aby te narzędzia zostały wprowadzone i egzekwowane kluczowym zadaniem powinno być zatwierdzanie i analiza arkuszy organizacyjnych szkół w oparciu o wcześniej ustalone standardy. Zatwierdzanie arkuszy organizacyjnych jest kluczowe z punktu widzenia zarządzania, ponieważ ich szczegółowa analiza pozwala na stwierdzenie między innymi:

1. optymalności uczniów w oddziałach;
2. racjonalności liczby etatów nauczycielskich oraz administracji i obsługi.

Przy organizacji systemu oświaty należy uwzględnić i pamiętać, żeby zwiększyć subwencję oświatową należy zatrudniać nauczycieli o jak najwyższym stopniu awansu i dążyć do podwyższenia stopni u nauczycieli już zatrudnionych.

Podsumowując sprawozdanie z wykonania audytu oświaty wskazać należy poniższe działania optymalizacyjne:

1. Prowadzenie arkuszy organizacyjnych w formie elektronicznej, w tym obsługa przez organ prowadzący, celem efektywniejszego i sprawniejszego zarządzania oświatą, a przez to szczegółowego nadzoru nad działaniami placówki w programach komercyjnych.
2. Rozważenie prowadzenia poszczególnych religii w grupach międzyoddziałowych, uwzględniając dopuszczalną liczbę dzieci na zajęciach, co pozwoli w ocenie audytora na zmniejszenie liczby godzin o 36 tygodniowo. Szacunkowa oszczędność wyniesie około 140 000 zł rocznie.
3. Rozważenie jednorazowego zakupu dodatkowych zestawów komputerowych celem redukcji 26 godzin tygodniowo (prawie półtora etatu nauczyciela informatyki). Szacunkowa oszczędność wyniesie około 105 000 zł rocznie, nie wliczając jednorazowego zakupu potrzebnego sprzętu.
4. Likwidacja zbędnych podziałów na grupy na języku obcym. Należy pamiętać, że w przypadku języków obcych obowiązuje podział na grupy odpowiednio powyżej 24 uczniów, w klasach IV-VIII. Powyższe działania przyniosą dodatkowe korzyści

- finansowe dla organu prowadzącego. Przybliżona oszczędność może wynieść około 11 000 zł rocznie.
5. Odstąpienie od zbyt dużej liczby godzin biblioteki, przez zmniejszenie tej liczby łącznie o 75 godzin tygodniowo (2,5 etatu). Przybliżona oszczędność to około 175 000 zł rocznie.
 6. Oszacowanie rzeczywistej liczby godzin opieki świetlicowej z uwzględnieniem możliwości biblioteki, która może pełnić funkcję opiekuńczą, wspomagającą świetlicę szkolną. W ocenie audytora liczba godzin świetlicy powinna zostać zredukowana o około 78 godzin (3 etaty). Przybliżona oszczędność może wynieść około 210 000 zł rocznie.
 7. Zmniejszenie w Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce liczby godzin psychologa i logopedy o 22 godziny (etat). Przybliżona oszczędność może wynieść około 70 000 zł rocznie.
 8. Ustalenie zasad przydziału pozostałych przydzielonych godzin specjalistycznych przez organ prowadzący, między innymi zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
 9. Zlecenia usług sprzątania firmie zewnętrznej, przy zachowaniu 2 stanowisk obsługi w tym zakresie. Szacunkowa oszczędność może wynieść nawet 415 000 zł rocznie przy dalszym zatrudnianiu 2 osób, tj. 2 etatów sprzątających w każdej jednostce.
 10. Należy rozważyć w Szkole Podstawowej Nr 2 zakup pieca konwekcyjno-parowego. Powyższe rozwiązanie przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania zasobów ludzkich na kuchni i doprowadzi do zmniejszenia wydatków bieżących poprzez redukcję o co najmniej jeden etat. Szacunkowa oszczędność przy założeniu zakupu jednego pieca konwekcyjno-parowego w jednej szkole to około 54 000 zł rocznie, nie wliczając jednorazowego zakupu pieca o wartości około 40 000 zł.
 11. wprowadzenia jednolitych zmian w regulaminach wynagradzania pracowników niepedagogicznych we wszystkich placówkach w zakresie wysokości otrzymywanej premii maksymalnie do 20% wynagrodzenia zasadniczego. Rekomendowana jest jednak likwidacja premii w regulaminach wszystkich jednostek.
 12. Wzmocnienia działań weryfikacyjnych celem obniżenia dodatków motywacyjnych i nadgodzin nauczycieli,
 13. Ograniczenie wydatków rzeczowych o 6 % w rozdziale 80101 (Szkoly podstawowe) w paragrafach 4210, 4240, 4300.

Zestawienie kluczowych pod kątem finansowym obszarów możliwych do wdrożenia przedstawiono poniżej:

Kluczowe obszary rekomendacji	Roczna szacunkowa wartość oszczędności (w PLN)
Prowadzenie poszczególnych zajęć religii w grupach międzyoddziałowych, uwzględniając dopuszczalną liczbę dzieci na zajęciach, co pozwoli na zmniejszenie liczby godzin o 36 tygodniowo (dotyczy punktu 2 rekomendacji)	140 000
Redukcja zbędnych 26 godzin tygodniowo (ponad etat) zajęć informatycznych w placówkach oświatowych na etacie nauczyciela. (dotyczy punktu 3 rekomendacji).	105 000
Likwidacja zbędnych podziałów na grupy na języku obcym. Należy pamiętać, że w przypadku języków obcych obowiązuje podział na grupy odpowiednio powyżej 24 uczniów, w klasach IV-VIII. (dotyczy punktu 6 rekomendacji).	11 000
Zmniejszenie zbyt dużej liczby godzin pracy biblioteki, przez zmniejszenie tej liczby łącznie o 75 godzin tygodniowo (2,5 etatu) (dotyczy punktu 5 rekomendacji).	175 000
Połączenie z jednoczesnym oszacowaniem liczby godzin opieki świetlicowej z uwzględnieniem możliwości biblioteki, która może pełnić funkcję opiekuńczą, wspomagającą świetlicę szkolną. Liczba godzin świetlicy powinna zostać zredukowana o około 78 godzin (3 etaty). (dotyczy punktu 6 rekomendacji).	210 000
Zmniejszenie w Szkole Podstawowej nr 2 w Hajnówce liczby godzin psychologa i logopedy o 22 godziny (etat) (dotyczy punktu 7 rekomendacji).	70 000
Zlecenie usług sprzątania firmie zewnętrznej, przy zachowaniu 2 stanowisk obsługi, tj. 2 etatów w tym zakresie w każdej placówce (dotyczy punktu 9 rekomendacji).	415000
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej Nr 2 o 1 etat na kuchni poprzez jednorazowy zakup pieca konwekcyjno-parowego. (dotyczy punktu 10 rekomendacji).	54 000
ŁĄCZNIE	1 180000 zł

Konrad Buczek

Audytor wewnętrzny

Konrad Zuciel

Zapoznałem się ze sprawozdaniem:

04.05.2020 **BURMISTRZ** *[signature]*
(data i podpis)

